

УДК 721.012

В. В. Сілогаєва,

*ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва і архітектури», м. Дніпропетровськ***НОВЕ ЖИТТЯ ІНТЕРЕСІВ БЕЗДІЯЛЬНИХ ПРОМИСЛОВИХ БУДІВЕЛЬ**

Анотація: кризові явища в економіці України мають великий вплив на містобудівну ситуацію та на архітектурний облік багатьох міст країни. У багатьох промислових містах досі значну частку центральних частин міста і спальних районів займають бездіяльні промислові території, з розташованими на них занедбаними будівлями. Тому тема реновації промислових будівель зі зміною їх первинної функції сучасна і актуальна, особливо на території України. Завдяки комплексному дизайну реновації бездіяльні промислові будівлі можуть отримати велику соціальну і архітектурну значущість.

Ключові слова: дизайн реновації, бездіяльні промислові будівлі, соціальне житло, центри підтримки, інтер'єри.

Актуальність теми. Архітектори і дизайнери, які займаються реновацією бездіяльних промислових будівель та територій, керуються прагненням поліпшити світ. Вони створюють з хаосу, розрухи і депресії щось креативне, інноваційне, зручне, корисне і позитивно заряджене, щось неповторне. Вчені сфер архітектури і дизайну вже не одно десятиліття займаються питаннями реновації бездіяльних промислових будівель. У сучасному світі дизайн і архітектура, займаючись проектуванням конкретної речі або конкретної будівлі, охоплюють увесь спектр взаємовідносин людини з предметним середовищем, виступають засобом самовираження, позиціонування особи і, звичайно ж, шляхом організації простору. Сьогодні проектування – це не лише творчість професійних проектувальників, але і думки, і почуття простих громадян – усіх тих, хто прагне змінити форми і зміст нашого світу, зробити його краще, людяніше [1].

Мета та задачі дослідження. Аналізуючи сучасний досвід реновації промислових будівель з перепрофілюванням їх функцій, визначити напрями дизайну реновації інтер'єрного простору промислових будівель з урахуванням сучасних потреб суспільства.

Матеріал дослідження. Дизайн реновації промислових будівель має на меті оновлення промислових приміщень шляхом їх перепрофілювання. Позитивним прикладом служить досвід зарубіжних країн. Наприклад, лофт-проект "Поверхи" – це перший приклад художньої реновації промислової будівлі в Санкт-Петербурзі. У приміщенні другого за величиною

Смольнінського хлібозаводу з'явився багатофункціональний культурний центр, в якому окрім виставкових майданчиків є хостел, кафе, незвичайні виставкові вуличні галереї, магазини [2].

Повністю скопіювати дизайн реновації промислових будівель, з якогось одного місця на інше неможливо, оскільки у промислових будівель до бездіяльності була фаза дії, було певне планування приміщень, що підкорялося цьому процесу. Дизайн реновації цих будівель повинен водночас і підлаштовуватися під планування приміщень, і йти йому наперекір, створюючи оновлений живий простір для нових подій. Атмосфера самої колишньої промислової будівлі та її оточення мають велике значення.

Аналізуючи приклади реновації промислових будівель, можна виділити сучасну тенденцію реновації – це коворкінг (англ. co-working – спільно працюючі). Дизайн реновації промислових будівель для коворкінга повинен враховувати, що учасники використовують загальний простір для своєї діяльності, залишаючись незалежними і вільними. Зокрема, коворкінг користується популярністю серед дизайнерів, перекладачів, програмістів і підприємців-початківців. Іншою сучасною тенденцією реновації приміщень промислових будівель є апартаменти тимчасового проживання. Це хороша альтернатива традиційній квартирі, особливий новий формат житла. Таке житло сподобається діловим або творчим людям, які велику частину часу проводять в роботі. Індустріальні елементи є неповторним атрибутом стилю, привносячи "промислому" атмосферу до образу квартири. Все повинно бути повітряним і легким для відчуття простору без зайвих перегородок і стін.

Важливо зрозуміти, як раціонально використати будівлі, що стали непотрібними, і відновити цілісність міського і архітектурного середовища за допомогою кращих ідей теорії і практики сучасного дизайну та архітектури. Архітектору та дизайнеру під час праці над проектом реновації потрібно брати до уваги багато чинників (рис.1).

Один з шляхів реновації промислових будівель – це проекти реновації бездіяльних промислових будівель під соціальне житло. Існуюча забезпеченість житлом жителів України набагато нижче, ніж у країнах ЄС. Так, наприклад, в місті Запоріжжя, яке є великим промисловим містом України, існуюча забезпеченість житлом жителів міста складає 19,4 м², що дещо нижче, ніж в міській місцевості по Україні (19,9 м²/чол.) і більш ніж у два рази нижче в порівнянні з країнами ЄС (35-45 м²/чол.) [3]. Ринок будівництва на Україні розрахований в основному на заможні верстви населення, які складають менше 10 % населення. Одним з основних напрямів програм житлобудівництва українських міст є забезпечення соціальних стандартів життя. Передбачається, що доля житла (5-10 %) безкоштовно надаватиметься малозабезпеченим

громадянам, які потребують соціального захисту з боку держави. Соціальне житло – це не лише житло для громадян, які знаходяться на соціальному квартирному обліку, це ще і спеціалізовані будівлі, будівлі для самих незахищених верств населення, а точніше – так звані центри підтримки.

Рис.1. Схема призначення реновації

У центрах підтримки дуже велике значення має внутрішній простір, який має великий вплив на емоційний стан. Гармонія і художня виразність можуть бути досягнуті в результаті синтезу архітектури, дизайну, живопису, скульптури. Для формування гарного настрою мають бути враховані психофізіологічні вимоги сприйняття кольору і колірні гармонії, функціональні вимоги, вимоги до освітлення. Інтер'єри в центрах підтримки важливо створити такими, щоб вони викликали у людини позитив і настрій на активний здоровий спосіб життя (табл. 1).

При реновації покинутих промислових будівель з перепрофілюванням їх у центри підтримки доречними будуть об'єднані комплекси. Наприклад, центр підтримки неповнолітніх матерів і центр підтримки жертв насильства в сім'ї. Природно, йдеться про бездіяльні промислові будівлі з незабрудненою територією і про будівлі з хорошим станом будівельного каркасу.

Таблиця 1

Класифікація центрів підтримки

Центри підтримки	для людей без певного місця проживання	<ul style="list-style-type: none"> • кабінети терапевта, фізіотерапевта, психолога, нарколога і юриста, для комфортного повернення в суспільство; • майстерні, де можна опанувати трудові навички для подальшого працевлаштування на роботу; • перукарня, ванні кімнати; • елементарна «нічліжка», де люди без певного місця проживання, але що не бажають мінятися, можуть просто переночувати, коли на вулиці негода; • кімната, де знаходиться реальна допомога від благодійних організацій (у вигляді теплої одягу, взуття, медикаментів). 	Інтер'єри розраховані на людей недосвідчених, виконані в стриманій приємній колірній гамі теплих відтінків. У інтер'єрі не використовуються артоб'єкти і складні формоутворення. Стиль мінімалізму вітається. Матеріали для обробки стін і підлоги використовують стійкі до стирання і частого прибирання
	для безпритульних дітей	<ul style="list-style-type: none"> • санпропускник; • медичні кабінети; • житлові кімнати для сну; • їдальня, класи; • спортивні комплекси; • майстерні. <p>Спроба відучити цих дітей від шкідливих звичок і повернути їх суспільству, привчити до праці.</p>	Інтер'єри розраховані на сприйняття юних людей, що прагнуть до духовного розвитку і здорового способу життя. Широко використати орнаментальні конструкції та артоб'єкти, яскраві барвисті плями. Важлива роль відводиться штучному освітленню.
	для неповнолітніх матерів	<ul style="list-style-type: none"> • санпропускник; • житлові кімнати для сну; • медичні кабінети; • їдальня; • навчальні класи; • майстерні. <p>Можливість знаходитися на території з тієї миті, як дізналися про вагітність, і до 5-річного віку дитини. У центрі вони вчитимуться бути мамами, а також здобувати освіту і елементарне медичне обслуговування, адже не в усіх в такій ситуації є підтримка близьких. Такі центри зменшать кількість абортів і відмовних дітей.</p>	Для дітей молодшого віку характерне милування барвистістю, це приносить їм безпосереднє задоволення. Тому інтер'єри мають бути позитивно барвистими, але не переобтяженими. Важливим при проектуванні подібних інтер'єрів є урахування ергономічних аспектів
	для людей, що звільнилися з місць ув'язнення	<ul style="list-style-type: none"> • гуртожиток; • майстерні для навчання; • майстерні для роботи: авто мийка, 	Інтер'єр, де створена тепла атмосфера в строго організованому просторі,

	<p>автосервіс, кузня (зараз дуже актуальне кування металу).</p> <p>Таким людям дуже важко знайти роботу, а іноді нікуди повертатися, тому що їх житло продали шахраї. Так само на території може знаходитися притулок для бездомних собак, яким потрібний догляд і любов, яку можуть дати ці люди, готові змінитися на краще.</p>	<p>де панує дух мінімалізму. Інтер'єри виконані в пастельних тонах теплих відтінків. Кольори, стимулюючі до роботи. Помаранчевий символізує енергію, жовтий – піднімає настрій.</p>
для людей з обмеженими можливостями	<ul style="list-style-type: none"> • житлові корпуси; • їдальня; • майстерні для навчання; • майстерні для роботи; • медичні кабінети; <p>Можливість жити в обладнаних спальних корпусах, займатися лікувальною гімнастикою, спілкуватися і працювати, якщо дозволяє здоров'я.</p> <p>Корпуси окремі для людей з різними обмеженнями. Для людей з вадами зору один корпус, для людей з порушеннями опорно-рухового апарату інший. Обов'язкове приміщення для навчання собак-поводирів, цього в Україні не роблять, а везти собаку з-за кордону дорого</p>	<p>У інтер'єрі доречне використання плавних і геометричних архітектурних форм. Інтер'єри для людей, які прагнуть до саморозвитку, до активного життя. Важливе забезпечення травмобезпеки.</p>
для жертв насильства в сім'ї	<ul style="list-style-type: none"> • житлові корпуси; • їдальня; • класи; • медичні кабінети. <p>Можливість скривдженим людям поновити нормальний психологічний стан, поправити своє фізичне і психічне здоров'я, а також їм надається можливість повністю змінити своє життя, можливість змінити прізвище і професію.</p>	<p>Інтер'єри розраховані для людей, прагнучих відчувати живильну енергетику свободи. І одночасно має бути присутньою атмосфера затишку і захищеності.</p>
для людей літнього віку	<ul style="list-style-type: none"> • спальні корпуси з сучасним медичним устаткуванням; • їдальня; • медичні кабінети; • зальні приміщення для загального проведення часу. <p>Може знаходитися невеликий притулок для кішок і собак, де літні люди виражатимуть їм свою любов.</p>	<p>Прості форми у поєднанні з теплою колірною гаммою для створення затишної, життєрадісної атмосфери.</p>

Висновки. Для підтримки незахищених верств населення потрібні чималі кошти. Але державі треба потурбується про цих людей не дивлячись на витрати, і ця підтримка принесе свої позитивні результати у вигляді повноцінних членів суспільства. У дизайну реновації інтер'єрного простору бездіяльних промислових будівель існують проблеми. Але скорочення кількості вільних площ у великих промислових містах України підводитиме приватний капітал до того, щоб знаходити можливості для освоєння покинутих промислових об'єктів, і на цьому фоні у дизайну реновації є шанси на розвиток.

Перелік використаної літератури:

1. Шимко В.Т. Основы дизайна и средовое проектирование: Учеб. пособие. – М.: Издательство «Архитектура-С», 2007. – 27 с.
2. Харшак Митя. Интервью, лофт-проект «Этажи». Этика отношений с пространством. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://art1.ru/architecture/etika-otnoshenij-s-prostranstvom/> (дата обращения 28.08.2014).
3. Генеральный план Запоріжжя. Основні положення. – К.:ДІПРОГРАД, 2003.

Аннотация

Кризисные явления в экономике Украины имеют большое влияние на градостроительную ситуацию и на архитектурный облик многих городов страны. Во многих промышленных городах до сих пор значительную судьбу центральных частей города и спальных районов занимают бездействующие промышленные территории, с расположенными на них заброшенными зданиями. Поэтому тема реновации промышленных зданий с изменением их первичной функции современна и актуальна, особенно на территории Украины. Благодаря комплексному дизайну реновации бездействующие промышленные здания могут получить большую социальную и архитектурную значимость.

Ключевые слова: дизайн реновации, бездействующие промышленные здания, социальное жилье, центры поддержки, интерьеры.

Annotation

The crisis phenomena in the economy of Ukraine have large influence on a town-planning situation and on the architectural look of many cities of country. In many industrial cities until now, the considerable part of central parts of city and bedroom communities is occupied by inactive industrial territories, with the neglected building located on them. Therefore, the theme of renovation of industrial building with the change of their primary function is modern and actual, especially on territory of Ukraine. Through to the complex design of renovation, inactive industrial building can get large social and architectural meaningfulness

Keywords: design of renovation, inactive industrial building, social accommodation, centers of support, interiors.